

ทองดีมีคุณค่า มุมมองสตรีนิยมต่อการทำเหมืองแร่
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ศิริพร นิรัตถย์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสตรีศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2554

ทองดีมีคุณค่า มุมมองสตรีนิยมต่อการทำเหมืองแร่
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สิริพร นิรัตสัย

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสตรีศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2554

ทองคำมีคุณค่า มุมมองสตรีนิยมต่อการทำเหมืองแร่
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สิริพร นีรัตสัย

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสตรีศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

อาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์

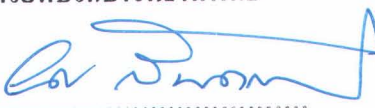
.....กรรมการ

ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์วิระดา สมสวัสดิ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ

19 มีนาคม 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

กว่าจะเดินทางมาถึงวันนี้ ผู้ศึกษาต้องใช้เวลายาวนานหลายปี แต่แล้ววันที่ผู้ศึกษารอคอยก็มาถึง นั่นก็คือวันที่ผู้ศึกษาได้ทำงานที่ตนอยากทำเสร็จตามที่ตั้งใจเอาไว้ ทำให้หลายๆ คน ที่คอยเป็นห่วงมีความยินดีด้วย

แม้งานที่ทำออกมาไม่เป็นไปตามความหวังที่ตั้งไว้ในตอนต้นทั้งหมด แต่ผู้ศึกษาคิดว่าอย่างน้อยก็ทำให้ตัวผู้ศึกษาเองได้เรียนรู้อะไรหลายๆ อย่างเนื่องจากเป็นงานชิ้นแรก แต่เป็นงานที่ท้าทายความสามารถของผู้ศึกษาอย่างมากเพราะการทำงานวิจัยนี้ จริงๆ แล้วต้องใช้เวลานานหลายปีถึงจะทำให้ได้ข้อมูลต่างๆ ครบถ้วน อีกประการหนึ่งการที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลเรื่องการทำเหมืองแร่ทั้งในรูปของเอกสารข้อมูลของบริษัทและทางราชการกับข้อมูลในพื้นที่นั้นก็เป็นเรื่องยากมาก เพราะผู้ศึกษาเป็นคนนอกและมีอำนาจน้อย ดังนั้น การที่จะสามารถเข้าไปล้วงลึกข้อมูลต่างๆ ของบริษัทจึงมีข้อจำกัดหลายอย่างในหลายๆ ด้าน อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาก็ได้พยายามสุดความสามารถเพื่อให้งานที่ศึกษาอยู่ออกมาดีที่สุดเท่าที่ผู้ศึกษาสามารถทำได้

อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาอยากกล่าวขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ยศ สันตสมบัติ ที่ให้การอนุเคราะห์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้ศึกษา ให้การชี้แนะแนวในการเขียนงาน และยังให้โอกาสผู้ศึกษาที่ไม่ได้เรื่องและสร้างความลำบากใจให้ตลอดเวลา

ที่สำคัญงานวิจัยชิ้นนี้ไม่อาจจะสำเร็จได้หากมิได้รับการอนุเคราะห์จากอาจารย์ตลาดชายที่ช่วยสอนและส่งความรู้ต่างๆ ให้กับผู้ศึกษา พยายามขัดเกลาคำคิดของผู้ศึกษา และยินดีช่วยเหลือตลอดเวลา

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วิระดา สมสวัสดิ์ เป็นอย่างสูงที่ได้หยิบยื่นโอกาสดีๆ นี้ให้แก่ผู้ศึกษา ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาเรียนรู้ในสาขาวิชาสถิติศึกษา ซึ่งเป็นความรู้ใหม่น่าสนใจ ความรู้บทเรียนที่ได้รับจากอาจารย์ทุกท่าน ผู้ศึกษาจะนำไปใช้ในการทำงานให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตัวผู้ศึกษาและต่อสังคมเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ติดต่อสังคม

ขอบคุณาจารย์ สุชาดา ทวีสิทธิ์ ที่เป็นผู้ช่วยเหลือคนแรกในการดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ถึงแม้ระยะทางและข้อจำกัดบางอย่างจะทำให้ขาดการติดต่อสื่อสารกันไปในช่วงเวลาก็ตาม แต่อาจารย์ก็ยังคงมีความเป็นห่วงเป็นใยและเป็นที่กำลังใจให้เสมอมา

อาจารย์ พิภูล อาจารย์ อาภาพร พี่เดือน พี่ตุ๊ก พี่โป่ง พี่เอี่ยม พี่กล้วย พี่เจน พี่นุ๊กนิคน้ำหวาน น้องหญิง และเจ้าหน้าที่ศูนย์สถิติศึกษาทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือทุกอย่างและช่วยทำให้งานของผู้ศึกษามีความเป็นรูปเป็นร่างและเป็นวิชาการขึ้น และสามารถสำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอบคุณ พี่โม พี่เต๋า พี่จ๋ พี่กั้ง พี่หนู่ย ที่ไม่ใช่แค่สอนในตำราเท่านั้นแต่ยังสอนและให้คำแนะนำในเรื่องการใช้ชีวิตนอกห้องเรียนให้มีประสบการณ์ที่แตกต่างหลากหลายยิ่งขึ้น และยังคอยเป็นกำลังใจให้เสมอเมื่อห่างไกลกัน

ขอบคุณเพื่อน ๆ นักศึกษาด้วยกัน เช่น มิก พี่ตุ๊ก พี่วรรณ พี่วร พี่เป๊ะ พี่อัน พี่ศรี พี่ด้อม พี่มิม พี่นัม พี่กุก ไก่ พี่นะ นาง แจก ออมสิน และเพื่อนๆ พี่ๆ ที่เรียนและรู้จักกันที่เชียงใหม่ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ เป็นเพื่อนสนทนาในปัญหาต่างเมื่อผู้ศึกษาเกิดข้อแก้ ทำให้ผู้ศึกษาลุกขึ้นสู้จนท้ายที่สุดทำให้ผู้ศึกษาสามารถเดินถึงเส้นทางและเป้าหมายที่ตั้งไว้

ขอบคุณลุงคร ป้าน้อย หล้า เมย์ ม้อง นิว แพรว จอย และอีกหลายๆ คน รวมทั้งเพื่อนๆ นักศึกษาลาว ด้วยกัน (ขอโทษที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้) ที่คอยให้ความช่วยเหลือในหลายๆ ด้าน เป็นผู้รับฟังที่ดี ช่วยผ่อนคลายเมื่อเครียดและมีความเป็นห่วงเป็นใยให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่เหมือง เจ้าหน้าที่รัฐฯ ชาวบ้าน และยังขอขอบคุณผู้ให้ที่พักอาศัยและให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ทุกท่าน เพราะถ้าไม่มีพวกท่านเหล่านั้นงานศึกษาชิ้นนี้คงจะไม่สำเร็จอย่างแน่นอน

ที่สำคัญที่สุดต้องขอขอบพระคุณ คุณตา พ่อ แม่ พี่สาว พี่เขย น้องชาย ที่ช่วยอุปถัมภ์เรื่องค่าเล่าเรียน และให้กำลังใจตลอดมา ขอบคุณ อาลูนนี่ เมษา พอน เหวียน และเพื่อนๆ ที่ลาวทุกๆ คนที่คอยช่วยงานและให้กำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้มาตลอด

ท้ายนี้ขอขอบคุณมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation) ที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาในครั้งนี้

สิริพร นิรัตสัย

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ทองคำมีคุณค่า มุมมองสตรีนิยมต่อการทำเหมืองแร่
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้เขียน

นางสาวสิริพร นิรัตสัย

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร.ยศ สันตสมบัติ

บทคัดย่อ

248001

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบด้านต่างๆของในโครงการขุดค้นบ่อทองคำ-ทองแดง เซโปน แขวงสะหวันนะเขต ส.ป.ป.ลาว ต่อผู้คนในท้องถิ่น โดยเฉพาะศึกษาการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้หญิงในหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ 9 หมู่บ้าน และศึกษาจาก “โครงการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” ของโครงการขุดค้นบ่อทองคำ-ทองแดง เซโปนที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศภาวะ ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และลงสนามเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยการสังเกตการณ์ทั้งภายในตัวเหมืองและหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกชาวบ้านและเน้นผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจาก “โครงการขุดค้นบ่อทองคำ-ทองแดงเซโปน” และ “โครงการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” รวมถึงเจ้าหน้าที่ของโครงการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนด้วย

ผลการศึกษาพบว่า ประการแรก การทำเหมืองโครงการขุดค้นบ่อทองคำและทองแดง เซโปน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างบริษัทต่างชาติและผู้มีอำนาจรัฐในกระบวนการการพัฒนาที่เกิดขึ้นใน ส.ป.ป.ลาว นี้ทำให้ลาวตกอยู่ในภาวะ “ทุนนิยมชายขอบ” และทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานกลายเป็นสินค้า รัฐบาลลาวหรือคนท้องถิ่นเองก็มีได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

ประการที่สองคือ การพัฒนาเศรษฐกิจของลาวที่ต้องพึ่งพิงการลงทุนจากต่างชาติในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ทำให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของชาวบ้านจากการดำรงชีวิตแบบยังชีพมาเป็นพึ่งพิงเศรษฐกิจเงินตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิถีชีวิตของผู้หญิงต้องเปลี่ยนไป เพราะพวกเธอถูกผลักดันให้เข้าสู่กระบวนการของระบบทุนนิยมในฐานะที่เป็นแรงงานราคาถูกและงานที่ไร้

ฝีมือในโครงการเหมืองเซโปน นอกจากนี้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็มีแนวโน้มจะเสื่อมโทรมลงเรื่อย ๆ

ประการสุดท้ายก็คือ โครงการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินการของโครงการเหมือง ซึ่งมีเป้าหมายที่จะสร้างความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้น จัดความยากจน และส่งเสริมการเสริมสร้างอำนาจให้กับผู้หญิง และความเสมอภาคระหว่างเพศภวะนั้นกลับไปเพิ่มความไม่เท่าเทียมในความสัมพันธ์ทางเพศภวาระหว่างผู้ชายและผู้หญิง แม้ว่าโครงการนี้จะหยิบยกประเด็นการบูรณาการมุมมองเพศภวาโดยใช้แนวพินิจเพศภวาและการพัฒนา (GAD) มาใช้ในการกำหนดนโยบาย แต่เมื่อดำเนินโครงการจริงมุมมองของเพศภวาและการพัฒนา (GAD) กลับค่อยๆ พร่าเลือนหายไป ขณะเดียวกันก็เพิ่มลำดับชั้นในการกดทับผู้หญิงมากขึ้น โดยทุนต่างชาติที่ร่วมมือกับรัฐลาว ซึ่งกุมอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์และข้อบังคับ เพื่อควบคุมแรงงานผ่านการแบ่งงานกันทำทางเพศภวา งานของผู้หญิงยังถูกมองว่าด้อยคุณค่ากว่างานของผู้ชายและรูปแบบการแบ่งงานกันทำทางเพศภวาในการจ้างงานของการทำเหมืองโครงการชุดคั่นบ่อทองคำและทองแดงเซโปนและโครงการพัฒนาอย่างยั่งยืน ฯ ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบและคุณค่า ผู้หญิงก็ยังคงมีตำแหน่งแห่งที่ที่ด้อยกว่าผู้ชายทั้งในสังคมแบบปิตาธิปไตยและในสังคมทุนนิยมเสรีที่ยังคงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศภวาที่ไม่เท่าเทียมและอคติทางเพศภวาไว้อย่างเหนียวแน่น

Thesis Title	Gold for Good a Feminist Perspective on Mining in Lao People's Democratic Republic
Author	Ms. Siriphone Niradsay
Degree	Master of Arts (Women's Studies)
Thesis Advisor	Professor Dr. Yos Santasombat

Abstract

248001

This study aims at exploring the impacts of the Sepon Mining Project in Vilabuly District, Savannakhet Province on groups of local people. Special focus is made on women's groups in 9 villages which have been affected by the project. It also aims at studying changing ways of women's life in affected areas and impacts of the Social and Sustainable Development Project on their livelihood and gender relation. Regarding to the research methodology, using documentary research, the researcher conducted a field research and participatory observation in order to make an in-depth interview with the villagers and focused groups of women about the impact of the Sepon Mining Project as well as the Social and Sustainable Development Project.

The research discovers that firstly the implementation of Sepon Mining Project reveals unequal power relations between international enterprises and the state authorities in the development process carried out in Lao People's Democratic Republic. This leads the Laos to "peripheral capitalism" and the commercialization of natural resources as well as labors. It has left very few benefits for the state and for the people.

Secondly, the dependency of Lao economy on foreign investments in industrial development causes negative effects on social and cultural change, natural resources and environment. Particularly, women's way of life has been changed because they are pushed to enter in capitalist process as low and unskilled laborer in the Sepon Mining Project. Moreover, the natural resources and environment tend to be deteriorated continuously.

Finally, it is found that the Social and Sustainable Development under the management of Sepon Mining Project which aims at improving people's livelihood, eradicating poverty and promoting women's empowerment as well as gender equality reinforces the

inequality of the gender relation between men and women. Although the project has stated clearly in its policy that it would integrate gender using the Gender and Development (GAD) approach, it turns out that during the implementation of the project, the element of GAD has disappeared. Meanwhile this causes more levels of women's oppression by foreign capital in collaboration with the state who has power to make regulations as well as rules for the control of labor through gender division of labor. Some of feminized work is considered as less value than masculinized work and the gender division of labor pattern in the employment of the Sepon Mining Project as well as the social and Sustainable Development has never changed its pattern the value. Women still have inferior position than men in both patriarchal and liberal capitalist society where inequality of gender power relation and gender bias exist strictly.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญภาพ	ฑ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของประเด็นการศึกษา	1
1.1.1 การพัฒนากับการวิพากษ์จากสตรีนิยม	8
1.1.2 พัฒนาการของแนวคิดเรื่องผู้หญิงกับการพัฒนา	11
1.2 คำถามการศึกษา	18
1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา	18
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	18
1.5 ทบทวนแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
1.5.1 ลัทธิอาณานิคม (colonialism)	19
1.5.2 แนวคิดผู้หญิงในการพัฒนา (Women in Development: WID)	21
1.5.3 แนวคิดผู้หญิงและการพัฒนา (Women and Development: WAD)	25
1.5.4 เพศภาวะและการพัฒนา	
(Gender and development: GAD)	26
1.6 ทูนิยมชายขอบ (Periphery Capitalism)	30
1.7 ผลกระทบของการทำเหมืองต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม	35
1.8 กรอบคิดที่ใช้ในการศึกษา	39
1.9 ระเบียบวิธีวิจัย	42
1.9.1 ขอบเขตและวิธีการศึกษา	42
1.9.2 ขอบเขตพื้นที่ของการศึกษา	43
1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	44
1.11 เนื้อหาวิทยานิพนธ์โดยสังเขป	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2	
การพัฒนาในลาวสมัยอาณานิคมจนถึงปัจจุบัน	46
2.1 การพัฒนาลาวสมัยอาณานิคมของฝรั่งเศสปี ค.ศ. 1893-1945	48
2.1.1 การพัฒนาทางเศรษฐกิจ	49
2.1.2 การพัฒนาทางการศึกษา	51
2.1.3 สังคมลาวสมัยอาณานิคม	53
2.2 การพัฒนาในลาวช่วงสงครามเย็นปี ค.ศ. 1950-1975	54
2.2.1 เศรษฐกิจยุคสงครามเย็น	55
2.2.2 สมัยสหรัฐอเมริกา	56
2.3 การพัฒนาเศรษฐกิจแบบรวมศูนย์ในลาว	57
2.4 การพัฒนาแนวจินตนาการใหม่ทางเศรษฐกิจปี ค.ศ.1986 จนถึงปัจจุบัน	59
2.5 พัฒนาการของโครงการเหมืองแร่ในลาว-สะหวันนะเขต	66
บทที่ 3	
บริบทพื้นที่โครงการขุดค้นบ่อทอง-ทองแดงเซโปน	70
3.1 พื้นที่ทางภูมิศาสตร์แขวงสะหวันนะเขต	71
3.1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์แขวงสะหวันนะเขต	71
3.1.2 ลักษณะทางภูมิศาสตร์เมืองวิละบูลี	73
3.1.3 ลักษณะทางภูมิศาสตร์เมืองเซโปน	76
3.2 พื้นที่สัมปทานโครงการขุดค้นบ่อทอง-ทองแดงเซโปน	76
3.2.1 เส้นทางการลงทุน	77
3.2.2 พื้นที่สำรวจแร่ทอง-ทองแดง (MEPA: Mineral Exploration and Production Agreement Area)	78
3.2.3 พื้นที่เหมือง (GPDA: Greater Project Development Area)	80
3.3 โครงสร้างการบริหารจัดการเหมือง	81
3.3.1 นโยบายการทำเหมือง	82
3.3.2 โครงสร้างและหน่วยงานรัฐลาวที่เกี่ยวข้อง	83
3.4 พื้นที่โครงการพัฒนาเซโปน (SPDA: Sepon Project Development Area)	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ผลกระทบของโครงการบ่อทอง-ทองแดงเซโปนต่อชุมชนท้องถิ่น	98
4.1 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	101
4.1.1 ผลกระทบกับความสัมพันธ์พึงพิงระหว่างพื้นที่ป่าไม้กับชุมชนท้องถิ่น	102
4.1.2 ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งน้ำธรรมชาติกับชุมชนท้องถิ่น	106
4.2 ผลกระทบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับคนในท้องถิ่น	114
4.3 ผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมต่อคนในท้องถิ่น	119
4.3.1 ผลกระทบทางด้านสังคมวัฒนธรรมของบ้านหนองกะแดง	124
4.3.2 ผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมของบ้านนาลู	126
4.3.3 ผลกระทบทางด้านสังคมวัฒนธรรมของบ้านเวียง	127
4.4 ครอบครัวยุคใหม่	130
4.5 การศึกษา	131
บทที่ 5	
ผลกระทบ “โครงการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” ต่อความสัมพันธ์ทางเพศภาวะ	138
5.1 โครงการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน	139
5.1.1 โครงสร้างการบริหาร “โครงการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” ของเหมืองเซโปน	141
5.1.2 พื้นที่โครงการพัฒนาเซโปน (SPDA)	143
5.2 โครงการย่อยของโครงการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน	143
5.2.1 โครงการกองทุนออมทรัพย์	144
5.2.2 โครงการปลูกผัก	147
5.2.3 โครงการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทอผ้าและตัดเย็บ	151
5.2.4 โครงการเลี้ยงสัตว์	158
5.2.5 โครงการไถ่ถอนที่ดิน	159

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา	164
บรรณานุกรม	174
ประวัติผู้เขียน	179

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ตารางแสดงการคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจตลอดระยะ 5 ปี	63
3.1 จำนวนหมู่บ้านและครัวเรือนยากจนใน 4 ตัวเมืองยากจนของแขวง (ปี 2004)	74
3.2 ตารางแสดงเพศภาวะของพนักงานของบริษัท MMG/LXML และบริษัท รับเหมา	84
3.3 ตารางแสดงเพศภาวะพนักงานประจำและชั่วคราวของบริษัท MMG/LXML	85
3.4 ตารางแสดงเพศภาวะของพนักงานนอกสำนักงาน MMG/LXML	87
3.5 ตารางแสดงจำนวนพนักงานบริษัทรับเหมารายย่อยของบริษัท MMG เต็มเวลาตามเพศภาวะ	88
3.6 ตารางแสดงจำนวนพนักงานบริษัทรับเหมารายย่อยชั่วคราวตามเพศภาวะของบริษัท MMG/LXML	89
4.1 ตารางแสดงลักษณะการใช้พื้นที่ก่อนและหลังการทำเหมืองเซโปน ในเขตพื้นที่ GPDA	113
4.2 ตารางแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเหมืองเซโปน	121
4.3 แสดงระดับการศึกษาของคนในหมู่บ้านกรณีศึกษา	133

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
1.1 กรอบคิดที่ใช้ในการศึกษา	42
3.1 แผนที่แขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	72
3.2 แผนที่แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	72
3.3 แผนที่การแบ่งเขตแขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	73
3.4 ภาพจุดที่ตั้ง โครงการขุดค้นบ่อทอง-ทองแดง เซโปน เมืองวิละบูลี	77
3.5 ภาพแบ่งพื้นที่ MEPA: Mineral Exploration and Production Agreement Area	80
3.6 ภาพแบ่งพื้นที่ GPDA: Greater Project Development Area	80
3.7 โครงสร้างคณะกรรมการบริหารเหมืองเซโปน บริษัทมินเมทัล-ล้านช้าง จำกัด	81
3.8 ภาพแบ่งพื้นที่ SPDA: Sepon Project Development Area	92
3.9 ภาพแผนที่ 9 หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการเหมือง	94
4.1 ภาพก่อนการดำเนินโครงการขุดค้นบ่อทอง-ทองแดง เซโปน เมืองวิละบูลี	102
4.2 ภาพหลังจากดำเนินโครงการขุดค้นบ่อทอง-ทองแดง เซโปน เมืองวิละบูลี	103
4.3 ภาพบ่อสิ่งปฏิกูลจากการผลิตแร่	108
4.4 ภาพความแตกต่างระหว่างผู้หญิงและรถบรรทุกภาพความแตกต่างระหว่าง ผู้หญิงและรถบรรทุกที่มีน้ำหนัก 2 ตัน ถ้าวมน้ำหนักดินที่ขุดแล้วจะหนัก ประมาณ 4 ตัน ซึ่งผู้หญิงคนนี้ต้องขุดวันละ 12 ชั่วโมง	119
5.1 ภาพแผนผังหน้าที่ของแผนกองค์กรพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน	142
5.2 ภาพการรวมกลุ่มปรึกษาเกี่ยวกับเงินออมทรัพย์ของกลุ่มออมทรัพย์	144
5.3 ภาพตลาดหมู่บ้านบุงคำ เมืองวิละบูลี	147
5.4 ภาพของหญิงสาวที่กำลังปลูกพืชผักสวนครัวภายในที่ดินของตน	149
5.5 ภาพชาวบ้านเตรียมผักมานั่งรอเพื่อขายให้บริษัท	151
5.6 ภาพสวนหม่อนที่ทางโครงการจัดสรรไว้	152
5.7 ภาพหม่อนที่ถูกนำมาเลี้ยงไหมและภาพผู้หญิงกำลังดูแลกระบวนการการ เลี้ยงไหม	153
5.8 ภาพผู้หญิงกำลังสาวตัวไหมเพื่อทำเป็นเส้นไหม	153
5.9 ภาพการย้อมฝ้ายด้วยสีธรรมชาติและฝ้ายที่ย้อมเสร็จแล้ว	154

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
5.10 ภาพผู้หญิงปั่นฝ้ายเพื่อสะดวกในการทอ และภาพผู้หญิงนั่งอยู่กับกองฝ้ายที่ปั่นเพื่อเลือกสีแล้วออกแบบลายผ้า	154
5.11 ภาพการทอผ้าของผู้หญิงที่มีอายุแตกต่างกัน	155
5.12 ภาพการตัดเย็บของผู้เข้าร่วมโครงการตัดเย็บที่วิไลบุญติก	156
5.13 ภาพหมู่ที่ชาวบ้านรับเลี้ยงเพื่อส่งต่อให้บริษัทหลังจากที่ได้มาตรฐานตามที่บริษัทต้องการแล้ว	158